

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

9 november 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de festiviteiten rond het programma '175 jaar België, 25 jaar federalisme'

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de bijdrage van Vlaanderen aan de festiviteiten rond het programma '175 jaar België, 25 jaar federalisme'

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de zogenaamde sterfbedschenkingen

Vraag om uitleg van de heer Thieu Boutsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de verkoop van overheidsgebouwen

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Dinsdag 9 november 2004

Voorzitter: de heer Sven Gatz

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.18 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de festiviteiten rond het programma ‘175 jaar België, 25 jaar federalisme’

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de bijdrage van Vlaanderen aan de festiviteiten rond het programma ‘175 jaar België, 25 jaar federalisme’

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Loones tot de heer Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de festiviteiten rond het programma ‘175 jaar België, 25 jaar federalisme’ en van de heer Van Nieuwenhuysen tot minister-president Leterme, over de bijdrage van Vlaanderen aan de festiviteiten rond het programma ‘175 jaar België, 25 jaar federalisme’.

De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, over dit dossier was al veel te doen tijdens de vorige legislatuur. Ik ga niet nader in op mijn grondhouding dat er een reden moet zijn om iets te vieren. Ik vind dat het bestaan van België geen feit is dat groots moet worden ge-

vierd, maar dat is een andere discussie. Als er toch wordt gevierd, moet het goed georganiseerd zijn. Mijn vragen gaan over dit aspect, maar ik mag u niet verhehlen dat ook mijn grondhouding een rol speelt.

In het voorjaar hebben we voor het eerst iets vernomen over de viering van 175 jaar België. Op 21 april 2004 werd door de federale premier een eerste nota voorgesteld. Onder meer door mezelf werden toen vragen gesteld aan de toenmalige minister-president. Als antwoord zei toenmalig minister-president Somers dat de viering moet worden georganiseerd door wie het aanbelangt. Het kwam erop neer dat de federale entiteit niet de Vlaamse bevoegdheden moet vieren en er onderscheiden organisatoren moeten zijn.

Er zou een werkgroep worden opgestart die tegen 1 september 2004 de verdere krachtlijnen zou bepalen: ‘Hiertoe wordt een ambtelijke werkgroep opgericht die tegen 1 september 2004 een voorstel tot programma en budget uitwerkt voor beslissing van de Vlaamse Regering.’ De eigen initiatieven moeten dus passen binnen de eigen bevoegdheden. Tot nu toe hebben we hier weinig over gehoord. Dat verwondert me, want 2005 is niet meer veraf.

Recent horen we geruchten over de grootsheid van het programma. Het zou gaan over een viering waarvoor 10 miljoen euro wordt uitgetrokken, waarvan 5 miljoen ten laste van de federale, gewestelijke en gemeenschapsoverheden. Vroeger was er sprake van een Vlaamse deelname van 1 miljoen euro. In de begroting voor 2005 is ongeveer 1,1 miljoen euro ingeschreven.

Bedragen zijn één element, maar de opzet van het geheel maakt me meer ongerust. De activiteiten vallen enkel onder de federale regie, maar zou-

Loones

den wel bekendgemaakt worden via de Vlaamse VOI's en de steden en gemeenten, ook als het gaat over typisch Vlaamse bevoegdheden zoals cultuur, jeugd, onderwijs, economie, enzovoort. Mijnheer de minister-president, wat is de stand van zaken? Wat is de houding van de Vlaamse Regering?

Een kritiek op de vorige regering was dat alles zou moeten worden overgelaten aan de volgende regering. Mijnheer de minister-president, ik kan me niet indenken dat we nu minder ver willen gaan dan toen, namelijk de organisatie door Vlaanderen van wat tot de eigen bevoegdheden behoort.

Het geheel wordt volgens mij ook amateuristisch aangepakt. De voorbereiding van de viering in 2002 van 700 jaar 1302 heeft 10 jaar geduurd. Er werd een grootscheepse viering opgebouwd, die evenwel gedeeltelijk in het water viel – maar dat is een ander verhaal – door de opvolging van regeringen.

Het is november 2004. Het kan niet dat aan Vlaanderen de opdracht wordt gegeven om, onder federale regie, op korte termijn een aantal manifestaties te organiseren. Nog erger zou ik het vinden mocht men een aantal reeds bestaande typisch Vlaamse manifestaties, zoals de 11-julivieringen, plots onderbrengen onder het logo en de koepel van die Belgische federatie.

Mijnheer de minister-president, wat is het resultaat van de werkzaamheden van die ambtelijke werkgroep, die tegen 1 september 2004 een voorstel inzake programma en budget zou uitwerken? Heeft de regering al een definitieve beslissing tot deelname genomen? Zo ja, onder welke voorwaarden? Welke budgetten maakt de Vlaamse overheid terzake vrij? Heeft de Vlaamse overheid beslissingsmacht over de budgetten die zij besteedt? Is er al een formeel samenwerkingsakkoord bereikt tussen de deelnemende overheden? Hoe zal de programmering concreet worden ingevuld? Hoe zal erover worden gewaakt dat elk van de overheden binnen haar eigen bevoegdhedenpakket initiatieven zal nemen? Hoe wil de Vlaamse Regering de deelstaat Vlaanderen en de rijke, eeuwenlange geschiedenis ervan inbedden in de festiviteiten naar aanleiding van het 175-jarige bestaan van België? Hoe zal de deelstaat Vlaanderen worden geschetst voor de toekomst, in haar evolutie naar zelfstandigheid

binnen Europa? Dat laatste is althans onze visie op de toekomst.

Ik lees dat zelfs over het logo waaronder alles zou gebeuren louter en alleen door de federatie zou worden beslist. Dat mag men misschien logisch vinden, maar ik hecht belang aan de beeldvorming. In de beleidsnota's die werden ingediend, lezen we nu opnieuw zoveel over de corporate identity van Vlaanderen. Het lijkt me totaal onmogelijk voorbij te gaan aan die Vlaamse beeldvorming en imago-opbouw.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mijnheer de minister-president, de heer Loones stelde reeds een aantal vragen over de programmering. Ik vermoed dat de vieringen van volgend jaar weinig aandacht zullen besteden aan het werkelijke verhaal van de totstandkoming van dit koninkrijk. Ik denk dan aan het economisch verval en de armoede die er in Vlaanderen op zijn gevolgd. Ik denk aan de wijze waarop de zogenaamde taalvrijheid meer dan een eeuw lang werd gehanteerd om Vlaanderen te verfransen, met als gevolg dat tot in 1962 gemeenten langs de taalgrens regelmatig van taalstatuut zijn veranderd en dat onze hoofdstad vandaag niet alleen overwegend Franstalig is, maar zich als derde gewest regelmatig tegen Vlaanderen opstelt. Ik denk ook aan het feit dat het 100 jaar heeft geduurd voor Vlamingen in de mogelijkheid werden gesteld een academische opleiding in het Nederlands te krijgen. Ik denk uiteraard aan de manier waarop wij altijd al een belangrijk deel van ons bruto nationaal product naar Wallonië hebben versluisd. Dat is ook vandaag een belangrijk dossier. Er is sprake van een jaarlijkse transfer van zowat 11 miljard euro. In mijn ogen blijft het merkwaardig dat wij als Vlamingen meehelpen om terzake een feest op te zetten, waaraan bovendien een prijskaartje van 11,6 miljoen euro vasthangt. Ik weet niet of dit symbolisch bedoeld is, maar dat komt neer op ongeveer een tiende van de jaarlijkse transfer van Vlaanderen naar Wallonië.

De vorige Vlaamse Regering heeft er inderdaad voor gekozen om een bijdrage te leveren aan de festiviteiten. Daarover heb ik op 9 maart van dit jaar toenmalig minister Ceysens al eens ondervraagd. Zij gaf daarbij de indruk dat die bijdrage alleen

Van Nieuwenhuysen

zou bestaan uit het organiseren en financieren van een internationale conferentie over het federalisme, die volgend jaar zou plaatsvinden. De Vlaamse Regering zou daarvoor 500.000 euro reserveren. Het is me vandaag eerlijk gezegd niet duidelijk of de Vlaamse bijdrage zich daartoe zou beperken. Na de bijeenkomst van het Overlegcomité van 21 april van dit jaar, waarop de bijdrage van de deelstaten werd besproken, heeft de heer Van Dijk op 5 mei een actuele vraag gesteld aan de toenmalige minister-president. Die antwoordde dat er afspraken moesten worden gemaakt in een werkgroep waar de verschillende entiteiten van dit land op een gelijkwaardige wijze aanwezig zouden zijn. Mijns inziens impliceert dit dat het programma en de Vlaamse bijdrage eraan op dat ogenblik nog niet vaststonden, in tegenstelling tot wat ik eerder van minister Ceysens meende te hebben begrepen.

Uw voorganger verkondigde toen ook dat het van een slechte aanpak zou getuigen, mocht dit feest worden georkestreerd door de federale regering. Ik vraag me dan ook af hoe we het feit moeten interpreteren dat dit project binnen enkele dagen, namelijk op 15 november, zal worden voorgesteld met een plechtigheid in het federale parlement, en dat het beheer ervan in handen is van een uitvoerend secretariaat dat wordt voorgezeten door de algemene directie Externe Communicatie van de Kanselarij van de eerste minister. Dat lijkt me een aanwijzing dat het premier Verhofstadt en de federale regering zijn die deze aangelegenheid orkestreren.

Mijnheer de minister-president, is de Vlaamse overheid betrokken bij dat uitvoerend secretariaat onder het voorzitterschap van de diensten van de premier? Hoe werd de werkgroep met de diverse entiteiten uiteindelijk samengesteld? Betekent een gelijkwaardige aanwezigheid dat naast Vlaanderen ook het Brusselse Gewest, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap en wie weet misschien ook de Cocof hier zitting in hebben? Hoe vaak werd er vergaderd en welke beslissingen werden er genomen? Een niet onbelangrijke vraag is verder of de bijdrage van Vlaanderen beperkt blijft tot de medewerking aan die internationale conferentie over federalisme, die volgend jaar plaatsvindt. Blijft de kostprijs beperkt tot de 500.000 euro waarover minister Ceysens het begin dit jaar nog had, of doet de Vlaamse Regering ook mee aan andere initia-

tieven in dit verband? Zo ja, welke en hoeveel kost dit?

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik wil de heer Loones en de heer Van Nieuwenhuysen eens te meer danken voor hun sterke belangstelling voor wat er in dit koninkrijk gebeurt.

Welke gevoelens men terzake ook mag koesteren – persoonlijk houd ik mijn gevoelens voor betere gelegenheden – het is alleszins onmiskenbaar een feit dat in 2005 België 175 jaar bestaat. De federale regering heeft vorig jaar de wens uitgedrukt naar aanleiding daarvan een feestprogramma uit te werken. Dat lijkt me vrij normaal. Het is een jubileumjaar, en daarbij hoort een feest. Door dat feest zou het imago van ons land en de deelstaten worden versterkt, met een maximale betrokkenheid van de burgers bij de diverse activiteiten.

Onder impuls van de heer Somers is de invalshoek van het 175-jarige bestaan van het koninkrijk verruimd tot 25 jaar federalisme. Als ik de stukken consulteer, dan blijkt dat mijn voorganger het doel had om daarbij het element van de institutionele evolutie van een unitaire Belgische staat naar een federale staatsvorm in de verf te zetten.

De vorige Vlaamse Regering heeft zich dus bereid verklaard deel te nemen aan het uitwerken van een feestprogramma, met dien verstande dat men bij het uitbouwen van die feesten zou uitgaan van een federale logica, waarbij elk van de overheden haar eigen initiatieven binnen haar bevoegdheden zou uitwerken.

De administratie Kanselarij en Voorlichting heeft van mijn voorganger de opdracht gekregen om een voorstel tot programmering uit te werken, net als het kostenplaatje, om de Vlaamse Regering in staat te stellen de nodige beslissingen te nemen.

De ambtelijke werkgroep die binnen onze administratie Kanselarij en Voorlichting is bijeengekomen, heeft op 15 juli 2004 vastgesteld dat, gelet op het feit dat het concept van 175 jaar België vrij laat op de agenda werd gezet, het onmogelijk was nog een breed en kwaliteitsvol eigen programma uit te werken.

Leterme

Ik heb vastgesteld dat de Vlaamse Regering zich heeft geëngageerd tot het terzake vrijmaken van ongeveer 1,1 miljoen euro, binnen een totaalpakket van 11,6 miljoen euro. Dat totaalpakket bestaat voor 50 percent uit middelen van de privé-sector – onder meer bestaande uit sponsorgeld – en voor 50 percent uit overheidsgeld.

Pacta sunt servanda: in de mate van het mogelijke moeten afspraken en verbintenissen worden nagekomen. Ik zal dan ook het financiële engagement aangegaan door mijn voorgangers honoreren. In dit budget zijn activiteiten berekend die door de federale overheid zullen worden opgezet in Vlaanderen, binnen het 175-25-programma. Over de medewerking van Vlaanderen aan de internationale conferentie over federalisme, die normaal zal plaatsvinden in maart 2005, werd reeds door de vorige Vlaamse Regering beslist, eerder dit jaar. Ook dit zal door de Vlaamse overheid worden gehonoreerd, maar valt buiten het bestek van het vooropgestelde bedrag van ons aandeel in deze vieringen van iets meer dan 1,1 miljoen euro.

Wat is nu de huidige stand van zaken? Zoals ik reeds zei, gaan we de financiële verplichtingen van onze voorgangers nakomen. Daartoe is in de begroting 2005 een bedrag gereserveerd van 1.133.442 euro. Gezien de laattijdige aankondiging van dit evenement en het vastleggen van prioriteiten in de Vlaamse begroting acht ik het onmogelijk om een eigen Vlaams programma onder de noemer en het logo van de 175-25-festiviteiten uit te werken en uit te voeren. Binnen de Vlaamse Regering is er een werkgroep belast met het uitwerken van de specifieke voorwaarden voor het nakomen van de financiële verplichtingen. We komen dus de engagementen van de vorige Vlaamse Regering na, maar koppelen daar een aantal voorwaarden aan. Ik denk dat die werkgroep vandaag of gisteren nog is bijeengekomen. Zolang we zelf die voorwaarden nog niet hebben bepaald, zijn we uiteraard niet van plan terzake formele samenwerkingsakkoorden af te sluiten met andere deelnemende overheden.

Het lijkt me alleszins essentieel dat Vlaanderen slechts deelneemt aan het programma wanneer aan die voorwaarden is voldaan. Over enkele van die voorwaarden bestaat reeds een consensus in de werkgroep. Ik kan ze ook volledig onderschrijven. Zo dient Vlaanderen bij het uitwerken van het 175-

25-programma, gezien het feit dat het een aanzienlijke, proportionele bijdrage levert, als partner te worden betrokken bij de organisatiestructuren van dit evenement, met een gelijke vertegenwoordiging van de federatie en de gefedereerde entiteiten. Dat komt erop neer dat Vlaanderen en de Vlaamse Regering volwaardig aanwezig moeten zijn in zowel het beschermcomité als het uitvoerend secretariaat. Over de precieze samenstelling van die organen worden momenteel nog gesprekken gevoerd, die evenwel ten einde lopen. In de loop van volgende week, en wellicht dus ook bij de aankondiging maandag, zal er terzake duidelijkheid zijn.

Nog een voorwaarde is dat deze financiële bijdrage van Vlaanderen aan deze activiteiten in Vlaanderen een maximaal gunstige weerslag moet hebben. Dit geld moet dus worden ingezet voor evenementen die Vlaanderen in de kijker zetten. Vlaanderen wil ook beslissings- en bestedingsverantwoordelijkheid over de budgetten die ze mee financiert.

Momenteel levert de werkgroep verder voorbereidend werk. Vrijdag zal de Vlaamse Regering wellicht verslag krijgen van de werkzaamheden van die werkgroep en zal deze regering finale beslissingen kunnen nemen terzake. Het spreekt voor zich dat de Vlaamse overheid enkel deelneemt aan dit programma indien aan deze voorwaarden wordt voldaan. Maar daarmee loop ik vooruit op de beslissing van vrijdag. De deelname van de Vlaamse overheid zal uiteraard voor de start van het festiviteitenjaar moeten worden bevestigd. Voor de goede organisatie is het belangrijk dat we nu vrij snel tot conclusies komen.

Er werd hier gewaagd van het inkapselen van vieringen, onder meer de 11-juliviering, in het geheel van de 175-25-feesten. Daarvan kan geen sprake zijn. De Vlaamse overheid, en naar ik veronderstel ook de Vlaamse bevolking, zal de 11-juliviering op eigen kracht organiseren. Bij deze initiatieven zullen we geen gebruik maken van het 175-25-logo. De grafische vormgeving van de 11-julifeesten zal autonoom door de Vlaamse overheid worden uitgewerkt.

Wij respecteren uiteraard de financiële verbintenis van onze voorgangers. Maar er zullen volgend jaar nog andere festiviteiten zijn. Dan denk ik aan het 1,5 miljoen euro kostende festival 'Uitblazen aan de kust'. Wanneer de 175-25-vieringen u iets te zwaar zouden wegen, dan zult u kunnen uitbla-

Leterme

zen aan onze Vlaamse kust, met dit festival van de muziekkorpsen.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de minister-president, ik neem met genoegen akte van uw belangrijke antwoord.

Uiteraard moeten reeds eerder nagekomen verbintenissen worden geëerbiedigd. Maar ik wijs erop dat ook de vorige Vlaamse Regering daar reeds randvoorwaarden bij stelde. Ik citeer uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag: 'We hebben een probleem met de door de federale overheid voorgestelde werkwijze, waarbij een federaal gedomineerde werkgroep voorstellen maakt die hij ter goedkeuring voorlegt aan de gewesten en de gemeenschappen.' U herhaalt dit nu.

Minister-president Yves Leterme: U kent onze grote zorg voor de continuïteit van het beleid.

De heer Jan Loones: Ik meen dus dat men die verbintenissen niet zomaar op zich heeft genomen.

Ik merk ook op dat er federaal blijkbaar in een andere versnelling wordt gewerkt. De heer van Nieuwenhuysen had het reeds over de persconferentie op de Dag van de Dynastie. Ik weet niet of de keuze voor die datum een symbolische lading heeft. Ongetwijfeld wel. Ook wordt er een grote website aangekondigd, namelijk www.175.25.be. Verder hoorden we inderdaad geruchten over het inkapselen van alle feestelijkheden onder dit ene logo. Met zeer groot genoegen neem ik kennis van het logische standpunt van de Vlaamse Regering. Het is dus niet zo dat Vlaanderen Feest of de Week van het Bos onder die noemer zouden komen. Als men iets wil doen, dan moet men dit goed organiseren. Het is veel te laat hiervoor. Men kan die opdrachten niet zomaar delegeren aan een entiteit, die zich dan maar moet behelpen. Dit kan totaal niet. Ik ben dus tevreden met uw antwoord. Ik ben uiteraard veel minder tevreden met de beeldvorming door de federale overheid. Maar daarover kunnen we u niet lastig vallen.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de minister-president, ik ben niet zo tevreden met uw antwoord. Het lijkt me vrij duidelijk welke richting de festiviteiten naar aanleiding van 175 jaar België uit zullen gaan. Het wordt één groot ophemelen en één grote uiting van Belgisch nationalisme. Men waarschuwt regelmatig voor de excessen van het nationalisme. Ik zou dat in dit kader toch ook wel eens willen doen.

Terwijl er in het begin van dit jaar nog sprake was van één activiteit van de Vlaamse overheid die zou worden gekoppeld aan de festiviteiten, namelijk studiedagen over het federalisme, met een prijskaartje van een 0,5 miljoen euro, wat nog te verdedigen is, blijft het daar blijkbaar niet bij. Dat bedrag van 0,5 miljoen euro komt boven op die 1,1 miljoen euro die worden gereserveerd voor andere festiviteiten. U zegt dat de Vlaamse Regering daar geen inbreng in heeft, daar er geen tijd meer is geweest om zelf nog iets te organiseren. U laat dat dus over aan het organiserend comité, namelijk de federale overheid.

Het tijdsgebrek en het feit dat men de Vlaamse Regering blijkbaar te laat heeft betrokken bij deze aangelegenheid is op zich al voldoende reden om zich terug te trekken uit het hele project. Het is duidelijk voor iedereen: voor ons is dit geen feest waard. Het is zeker geen financiële bijdrage van Vlaanderen waard. Wij zouden liever hebben dat men er beschaamd het stilzwijgen toe doet en het geld aan wat nuttigere zaken besteedt dan aan deze aangelegenheid.

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Door onze fysieke aanwezigheid op de voorstelling maandag zullen we ervoor zorgen dat de gefedereerde entiteiten mee aanwezig zijn in die beeldvorming.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, u hebt me niet goed begrepen. Het is natuurlijk uw rol om me niet goed te begrijpen. De voorwaarden die we opleggen met betrekking tot het bedrag van 1,133 miljoen euro dat we in het kader van de eerdere verbintenis ter beschikking stellen van dit initiatief, stellen dat we wel degelijk medebeslissings- en medebestedingsverantwoordelijkheid willen over dit bedrag. We willen dus mee beslissen over datgene waarvoor

Leterme

men dat bedrag gaat gebruiken. Veel verder kunnen we niet gaan. Ik kan uiteraard niet eisen dat ik het alleenrecht krijg om beslissingen te nemen voor de andere financiële middelen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de zogenaamde sterfbedschenkingen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van den Heuvel tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de zogenaamde sterfbedschenkingen

De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mijnheer de minister, mijn vraag handelt inderdaad over de zogenaamde sterfbedschenkingen. Enkele weken geleden konden we terzake een artikel lezen in De Tijd. Daarin werd de heer Delboo geciteerd. Ik hoop u de schenkingsrechtenregeling niet uit te leggen. U weet ook dat sinds januari 2004 roerende goederen kunnen worden geschonken aan een tarief van 3 procent in de rechte lijn, tussen gehuwden of samenwonenden, en aan 7 procent tussen alle anderen.

Volgens het artikel is er in sommige gevallen sprake van ontwijkingsgedrag. Zo kan men door het vehikel van de schenkingsrechten enkele dagen later successierechten aan bijvoorbeeld een tarief van 27 procent vermijden.

Mijnheer de minister, overweegt u initiatieven om dit probleem te onderzoeken? Bent u het met me eens wanneer ik stel dat dit een niet-gewild neveneffect is van de invoering van de schenkingsrechten? Overweegt u acties terzake, zoals het invoeren van een 180-dagenregeling, zoals die in sommige andere landen bestaat, om dit ongewilde effect terug te dringen?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, dit onderwerp is brandend actueel, daar de cijfers voor zich spreken.

Sinds de Lambermontakkoorden zijn we sinds 1 januari 2002 volledig autonoom met betrekking tot de gewestbelastingen. In het verleden had de federale regering vooral oog voor bijstellingen op het vlak van personenbelastingen, vennootschapsbelastingen en BTW-regelingen. De gewestbelastingen werden steeds wat stiefmoederlijk behandeld. Men heeft er eigenlijk nooit erg werk van gemaakt. Deze belastingen betekenen vanzelfsprekend een fiscale opbrengst, maar anderzijds heb ik altijd gesteld dat we door regelgevend op te treden met betrekking tot deze belastingen attitudevormend kunnen werken. We kunnen de houding van de Vlaming positief sturen, om zo een aantal beleidsaspecten te realiseren.

We hebben wat dat betreft gewerkt op drie terreinen. Het meest in het oog springend waren de verlaging van de registratierechten en de invoering van de meeneembaarheid, toen we pas verantwoordelijkheid droegen, op 1 januari 2002. Ik herinner me dat hier hectische discussies werden gevoerd naar aanleiding van de begrotingsdebatten. Het Rekenhof kondigde toen immers een gat van 200 miljoen euro aan. Wij antwoordden dat dit zou kloppen als men de regel van drie toepaste, maar dat dit, gezien de beleidseffecten en de terugverdieneffecten, een vrij pessimistische benadering was. We hebben toen onze inschatting gegeven. De feiten hebben ons wat dat betreft gelijk gegeven.

Wat de successierechten betreft hebben we de voorbije zittingsperiode het verschil tussen gehuwden en samenwonenden verkleind. We zijn nog niet aan het einde van dat verhaal. Het regeerakkoord kondigt terzake een aantal initiatieven aan. Het is mijn bedoeling om terzake regelgevend op te treden en onbillijkheden weg te werken. Ik wil ervoor zorgen dat de Vlaming dit soort heffingen aanvaardt als niet-negatief.

Dan zijn er de schenkingsrechten. We hebben ons eerst gericht op schenkingsrechten met betrekking tot onroerende schenkingen, dus de bouwgrond.

Van Mechelen

We hebben getracht op die manier een ambitie inzake ruimtelijke ordening te verwezenlijken. We wilden namelijk de gruyèrekaas in de lintbebouwing wegwerken. Het is immers zo dat er restperceeltjes in de dorpskernen en dorpsstraten van Vlaanderen zijn blijven liggen omdat grootvader daar een schaapje of een ander dier op staan heeft, of een garage. Het was de bedoeling die niet-gebruikte bouwkvelds te activeren door de tarieven op de schenking van dit soort kvelds te verlagen.

Het sluitstuk van dit alles was de maatregel die we hebben doorgevoerd bij het programmadecreet en het decreet inzake de begroting 2004. Die kwam er op neer dat vanaf 1 januari van dit jaar het schenken van roerende goederen wordt onderworpen aan een vlak tarief. Zoals u zei gaat het over 3 procent voor schenkingen in de rechte lijn en 7 procent voor schenkingen tussen alle andere personen. Ook tussen echtgenoten en samenwonenden is het tarief van 3 procent van kracht.

We hebben ook een standpunt ingenomen met betrekking tot het progressievoorbehoud. Dat hadden we weggewerkt bij de schenking van bouwgronden in rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden. Na een boeiende discussie in deze commissie hadden we beslist om het progressievoorbehoud weg te laten bij het schenken van roerende goederen. Wat deze maatregel betreft, hebben we een enorm goede medewerking gekregen, ook van de mensen die actief zijn op dit vlak. Dan heb ik het over het notariaat, maar ook over andere vermogensspecialisten. Zij hebben er ons op gewezen dat we de Vlamingen er slechts van konden overtuigen om af te stappen van de minder rechtszekere handgift of van de ontwijking naar bijvoorbeeld Nederland bij het verlijden van de schenkingsakte, indien we daar een aantrekkelijk systeem tegenover stelden. Ik heb toen gezegd dat het geen verschil maakt of we nu 50 of 70 procent heffen op nul, want het blijft nul. Als we 3 procent heffen op 100 hebben we drie. Deze virtuele realiteit wilden we doorbreken.

Toen we deze maatregelen uitwerkten, was in Vlaanderen over de partijgrenzen heen een debat aan de gang over het – wat sommigen noemden – overslaan van een generatie met betrekking tot het activeren van beschikbare financiële middelen. Ik heb steeds gesteld dat het de bedoeling moet zijn ook slapende kapitalen te activeren, door ze over te dragen naar kinderen of kleinkinderen – dit is

de meest transparante regeling –, of in zijlijn. Het was mijn bedoeling om het geld letterlijk te laten rollen, en het te laten investeren in consumptiegoederen, de aankoop van een woning of wagen of in een onderneming. Uit de feiten blijkt dat heel wat schenkingen worden ingezet in een economische activiteit.

Ik heb ook het artikel gelezen in De Tijd. Er staat dat het een goede maatregel is die functioneert. De vraag die wordt gesteld is of hij tot perverse gevolgen aanleiding geeft. Voor deze maatregel, en ook voor de registratierechten, zullen we een aantal correcties doorvoeren via het programmadecreet. Ik blijf dit monitoren samen met de professionelen. Waar oneigenlijk gebruik wordt vastgesteld, zal ik niet aarzelen op te treden.

In het artikel staan ook een aantal bedenkingen. Er wordt gesteld dat er sprake is van een fiscaal opbod, waarbij de gewesten tegen elkaar worden uitgespeeld. Nu Vlaanderen eindelijk bevoegd is voor deze gewestbelastingen beschouw ik dit als een compliment. We nemen onze verantwoordelijkheid op, passen zelf onze regelgeving aan en putten het Lambermontakkoord maximaal uit. Ik stel vast dat andere gewesten nauwlettend volgen wat we doen. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft een hervorming van de registratierechten doorgevoerd die meer op maat is van het Brusselse Gewest, en waarvan wij dan weer een aantal aspecten kunnen overnemen. Wat mij betreft is het belangrijk dat elk gewest de volle autonomie behoudt en kan leren van een ander gewest. Ik beschouw dit niet als een concurrentiestrijd of een fiscaal opbod. We moeten proberen met de beschikbare fiscale tools zo veel mogelijk beleidsdoelstellingen te bewerkstelligen.

Als ik de cijfers bekijk, moet ik zeggen dat mijn stoutste verwachtingen worden overtroffen. We gingen ervan uit dat een lager tarief – door de berekening van de Laffer-curve – zou leiden tot het doorbreken van de virtuele realiteit. In plaats van de financiële middelen door te geven zonder officiële schenkingsrechten te betalen, zal deze maatregel velen ertoe aanzetten dit nu wel op een officiële manier te doen. Op die manier kunnen hoogst onaangename discussies en navorderingen ingevolge familiale twisten – wat meestal niet over de kleinste bedragen gaat – tot het verleden behoren. Mensen kunnen op een transparante manier, via een duidelijk wettelijk kader, schenkingen verrichten van

Van Mechelen

geldmiddelen, juwelen, schilderijen en andere bezittingen. Op die manier hebben we met de Vlaamse fiscaliteit echt de motor ontwikkeld van onze Vlaamse economie.

De ultieme vraag is of alleen in extremis wordt geschonken om van de lagere tarieven te genieten, waardoor de Vlaamse schatkist successierechten verloren ziet gaan. Ik kan moeilijk uitleggen wat de echte overweging is van iemand die beslist om te schenken. Ik zou een filosofische uiteenzetting kunnen houden over het recht van een persoon die bij de specialist buiten komt met de mededeling dat hij een ongeneeslijke ziekte heeft die begint met een 'k', om op het moment van dat bericht zijn roerende eigendom via een officiële notariële schenking over te maken aan een familielid of een derde. Het is een ethische vraag of iemand dit recht heeft.

Toen we deze maatregel invoerden, hebben we in de commissie lang gepraat over progressievoorbehoud. Als we succes willen boeken met deze maatregel moeten we hem ruim interpreteren. Ik heb toen ook gezegd dat ik van plan ben er verder aan te werken. Ingevolge een overlijden binnen drie jaar na schenking, werd het goed meegeteld voor de successieberekening. Ik heb dit steeds als zeer onrechtvaardig beschouwd. In het regeerakkoord staat ook een duidelijke bepaling over de successierechten op de enige gezinswoning, zowel voor echtgenoten als samenwonenden. Ik blijf voorstander van de filosofie dat schenkingen op elk moment moeten kunnen, maar het meest extreme voorbeeld van ontwijking moeten we tegengaan.

We moeten eerst de vraag stellen of alle roerende goederen zouden worden aangegeven bij successie. Daar kan ik niet op antwoorden, maar we zullen ervan uitgaan dat dit in grote mate gebeurt. In 2004 hebben we na 10 maanden 685 miljoen euro successierechten ontvangen, tegenover 530 miljoen euro in dezelfde periode vorig jaar. Vandaag kunnen we geen relatie vaststellen tussen stijgende schenkingsrechten en dalende successierechten. Na een langere periode zal er ongetwijfeld een effect zijn, maar we moeten ook de baten bekijken van een operatie waardoor we kapitalen, die voor een economische return zorgen, 10 tot 15 jaar sneller kunnen activeren. Nu Vlaanderen, ingevolge

de bijzondere financieringswet en de aanpassing, meegeniet van de verbetering van de fiscale capaciteit moeten we heel brede berekeningen maken om te weten wat het gevolg is van de maatregel.

De creativiteit van de mensen is altijd bijzonder groot. We stellen vast dat sommigen op het geniale idee zijn gekomen om een piste te ontwikkelen die we als niet aanvaardbaar beschouwen, maar waartegen we wettelijk niet kunnen optreden. Er wordt een systeem gelanceerd van schenkingen van roerende goederen, onder de opschortende voorwaarde van overlijden. Ik vind dit nogal cynisch. Op deze fiscale techniek is een vast recht van 25 euro verschuldigd. Dit is niet te vergelijken met de normaal verschuldigde rechten. Het is mijn bedoeling om via het programmadecreet deze creatieve achterpoort te sluiten. In de toekomst kan dit soort schenkingen niet meer gebeuren.

Ik blijf er voorstander van geen termijnen te koppelen aan de schenking, maar ik kan niet aanvaarden dat schenkingen gebeuren onder de opschortende voorwaarde van overlijden. Dit staat haaks op de economische dynamiek die we willen ontwikkelen. Het is onze plicht het systeem te blijven monitoren, maar op dit moment geloof ik meer in de baten dan in de eventuele schade van het systeem voor Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik ga in grote mate akkoord met uw betoog en ben ook blij met de vermelde maatregel om misbruiken tegen te gaan.

Monitoring is een mooie zaak, maar is en blijft vrijblijvend. Mijnheer de minister, u zegt dat u nauw contact houdt met de professionelen en het notariaat, maar ook de heer Delboo is een professioneel persoon. Voor mij zijn de sterfbedschenkingen een duidelijke ontwijking, en niet in overeenstemming met de bedoelingen van de decreetgever.

De overheid heeft de taak misbruiken tegen te gaan. Ik vind het de moeite een beperkte periode van progressiebehoud in overweging te nemen, om de sterfbedschenkingen te vermijden.

Minister Dirk Van Mechelen: We doen een eerste bijsturing. De schenkingen onder de opschortende voorwaarde van overlijden kunnen niet. Wie dit heeft bedacht, verdient een sanctie. Dit kan jammer genoeg niet, dus passen we de wet aan.

Als we de keuze voor een schenking van roerende goederen op een zeer laat moment mogelijk maken, hebben we een officieel gedragspatroon, waarbij Vlamingen akkoord gaan te betalen wat moet worden betaald. Ik stel me de vraag wat het gedragspatroon zou zijn als we deze mogelijkheid uitsluiten. Mijnheer Van den Heuvel, laten we eerlijk zijn, het verleden heeft aangetoond dat dit niet is wat u en ik zouden willen. Ik engageer me ertoe dit op te volgen, en zal niet aarzelen bijkomende maatregelen te nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Thieu Boutsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de verkoop van overheidsgebouwen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Boutsen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de verkoop van overheidsgebouwen.

De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit onderwerp werd enige tijd geleden al behandeld in deze commissie. Mijn vraag is een gevolg van het destijds gestelde probleem over de verkoop van overheidsgebouwen.

Mijnheer de minister, tijdens de voorstelling van de begroting in de commissie hoorden we dat de Vlaamse overheid van plan is overheidsgebouwen te verkopen en terug te huren, teneinde de begroting in evenwicht te houden. Het werd met geleerde termen uitgedrukt, maar het kwam op hetzelfde neer.

In de commissie werd aangekaart dat het te overwegen valt deze gebouwen te belenen, dit met het geld van de geplande huurlasten terug te betalen

en bijgevolg de omvang van het overheidspatrimonium niet aan te tasten. Het was de bedoeling van de commissie middelen te zoeken om de gebouwen niet te moeten verkopen. Een ander idee was het verkopen van gebouwen aan een overheidsinstelling zoals de GIMV, om het totale overheidspatrimonium niet aan te tasten en toch middelen in de begroting te kunnen opnemen. Mijnheer de minister, u hebt toen bevestigd dat noch het ene, noch het andere mogelijk is, omdat geen van beide ervoor zorgt dat het stabiliteitspact wordt gevolgd.

We vernemen dat de stad Hasselt kandidaat is om het Vlaams Huis in Hasselt te kopen. Mijnheer de minister, ik ben de eerste om toe te geven dat de Limburgers straffe mannen zijn, maar ik kan me moeilijk indenken dat de heer Stevaert straffer is dan de hele Vlaamse Regering.

De stad Hasselt zegt dat de huuropbrengsten zelfs groter zullen zijn dan de leninglast. Binnen 18 jaar is het gebouw dan van de stad, wat door hen als pure winst wordt beschouwd.

Ik heb navraag gedaan en verneem dat de stad Hasselt wil werken met een autonoom stadsbedrijf. Mijnheer de minister, als de stad Hasselt een autonoom stadsbedrijf kan oprichten om gebouwen aan te kopen, waarom kan de Vlaamse overheid dan geen autonoom overheidsbedrijf oprichten om dezelfde activiteiten uit te voeren? Als dit mogelijk is, kunnen alle gebouwen die in aanmerking komen voor verkoop, aangekocht worden door het autonoom Vlaams overheidsbedrijf.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, over de kern van de operatie heb ik breedvoerig uitgebreid in het antwoord op vorige vragen om uitleg. Ik heb duidelijk het kader van deze operatie aangegeven.

Ik zal technisch aangeven waar de achilleshiel zit van dit soort transacties. Het gaat vooral over het door Eurostat al of niet kwalificeren als een overdracht van een bepaald patrimonium, en de voorwaarden waaraan dit moet voldoen. We toetsen uiteraard vooraf de voorwaarden, want ik heb niet de bedoeling een vestzak-broekzakoperatie te organiseren die ons op Belgisch niveau geen stap vooruit helpt.

Van Mechelen

Ik wil eerst ingaan op de piste om gebouwen te belenen, waarbij geld wordt geleend om de gebouwen terug te kopen. Als we de gebouwen verkopen en zelf ontlenen – wat betekent dat we een schuld aangaan –, moeten we de schuld in rekening brengen in het ESR-vorderingssaldo, en niet de interestlast van het betrokken jaar. Op het moment dat de verkoop gebeurt, hebben we een opbrengst, maar als we tegelijkertijd een schuld aangaan voor een vergelijkbaar bedrag betekent dit een nuloperatie voor het vorderingssaldo. Dit helpt ons geen stap vooruit. Integendeel, dit heeft een hoog kafaiaans gehalte.

Mijnheer Boutsen, de GIMV is geen overheidsbedrijf; het is een beursgenoteerde onderneming met een eigen wetmatigheid en beleid.

Als we een transactie doen die door Eurostat wordt beschouwd als een interne transactie – waarbij iets gebeurt dat wordt aangestuurd – heeft dit een herkwalificatie van de operatie tot gevolg. Een mooi voorbeeld is de ervaring van de federale regering met – als ik me niet vergis – de Sopima-constructie, die door Eurostat werd teruggefloten.

Eurostat eist dat wordt verkocht aan een bestaande marktspeler, dus aan een bedrijf dat als bedrijfs-economische hoofdtaak vastgoedbeheer heeft. Er zijn geen constructies sui generis mogelijk waarbij de koper zelf instrueert om over te gaan tot de aankoop.

De stad Hasselt heeft een kosten-batenanalyse gemaakt, waaruit blijkt dat de inkomende cashflow, namelijk de huurinkomsten, voldoende zijn om de uitgaande cashflow, de afbetaling van de lening, te dekken. Uiteraard met alle risico's die aan een dergelijke operatie zijn verbonden. Ik spreek me hier niet over uit, want ik heb de berekeningen nog niet gezien en heb ook geen enkel concreet voorstel ontvangen.

De cruciale vraag is ook hier of de koper, in casu de stad Hasselt of een autonoom stadsbedrijf, volgens de ESR-methodologie al dan niet tot de sector overheid moet worden gerekend. Pas als duidelijk is aan welke constructie de stad Hasselt denkt, kunnen we met de ESR-redenering een antwoord op de vraag formuleren.

Ik zal nu een zeer technische uiteenzetting geven – waarvoor ik me wil verontschuldigen –, maar het is belangrijk om geen enkele foutieve interpretatie te laten bestaan. We hebben in deze commissie al enkele keren gepraat over de ESR-methodologie, maar ik wil nog even overlopen wat het is, hoe het functioneert, waarop we moeten letten en met welke parameters we moeten rekening houden.

De ontstaansgeschiedenis van de ESR-methodologie heeft te maken met het stabiliteitspact, dat tot doel had de lidstaten van de Europese Unie een begrotingsdiscipline op te leggen, zodat de doelstellingen van het Verdrag van Maastricht blijvend kunnen worden gerealiseerd en de economie van de verschillende lidstaten geharmoniseerd wordt. Het stabiliteitspact moet er dus voor zorgen dat het naleven van de begrotingscriteria van het Verdrag van Maastricht gewaarborgd blijft.

Het Verdrag van Maastricht stelt dat kandidaat-lidstaten aan vijf criteria cumulatief moeten voldoen, of deze in gunstige zin moeten laten evolueren om te mogen deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie. Het meest bekende en meer dan ooit actuele criterium is dat het begrotingstekort van de totale overheid maximaal 3 percent van het BNP mag bedragen. Vandaag worstelen Duitsland en Frankrijk met dit criterium. Als tweede criterium mag de jaarinflatie maximaal 1,5 percent uitstijgen boven het gemiddelde van de laagste drie EU-inflatiegraden. Ten derde mag de totale overheidsschuld – en dat is ons Belgisch probleem – maximaal 60 percent van het BNP bedragen. Via ons stabiliteitspact hebben we een traject uitgeschreven om dit te bereiken. Als vierde criterium moet de wisselkoers de laatste twee jaar binnen de EMS-grenzen blijven. Ten slotte mag de langetermijnrente maximaal twee punten boven de gemiddelde langetermijnrente van de lidstaten met de drie laagste inflatiegraden liggen. Dit zijn de vijf criteria. Vandaag moeten wij de eerste drie zorgvuldig monitoren.

Om deze doelstellingen te halen wordt de begroting van de verschillende landen en deelstaten uitgedrukt in een vorderingssaldo, conform de aanrekeningsregels van het ESR-95-systeem. Het Europees Systeem van Economische Rekeningen is een internationaal vergelijkbaar boekhoudkundig raamwerk voor het systematisch en uitvoerig beschrijven van een totale economie, de elementen

Van Mechelen

waaruit deze economie is opgebouwd en de betrekkingen met andere economieën. In Europa wordt met deze methodologie gefocust op zuiver economische kosten of opbrengsten, en wordt het opzetten van alle andere constructies geweerd.

De principes van het stabiliteitspact, die door een lidstaat in een stabiliteitsprogramma worden gegoten, gaan over de sector overheid. De overheid bestaat uit alle institutionele eenheden die tot de niet-marktproducenten behoren en waarvan de output, die voornamelijk gefinancierd wordt uit verplichte betalingen van eenheden die tot andere sectoren behoren, voor individueel of collectief gebruik is bestemd en/of alle institutionele eenheden die zich in hoofdzaak bezighouden met de herverdeling van het nationale inkomen en de vermogens.

De sector overheid is onderverdeeld in vier subsectoren: de centrale overheid, de deelstaatoverheden, de lagere overheden en de wettelijke sociale verzekeringsinstellingen. Deze subsectoren worden per twee geclusterd: entiteit 1 wordt gevormd door de federale overheid en de sociale zekerheid, entiteit 2 bestaat uit gemeenschappen, gewesten en lokale overheden.

Als bij een operatie iets van A naar B wordt doorgeschoven, zetten we geen stap vooruit voor het vorderingssaldo. De som van entiteit 1 en entiteit 2 geeft het begrotingsresultaat van de gezamenlijke overheid. Op dit cijfer baseert Europa zich om na te gaan of een land zich aan de begrotingsdoelstellingen houdt.

In de ESR-methodologie bestaat een lokale overheid uit de instellingen van openbare besturen waarvan de bevoegdheid zich slechts tot een lokaal gedeelte van het economisch gebied uitstrekt, met uitzondering van de plaatselijke sociale verzekeringsinstellingen. De lagere overheid omvat dus ook alle mogelijke dochterondernemingen die onder toezicht staan van en voornamelijk gefinancierd worden door de betrokken lagere overheid, en waarvan de bevoegdheid beperkt is tot het economisch gebied van die lagere overheid.

In het stabiliteitsprogramma wordt eveneens rekening gehouden met de begrotingsverrichtingen van steden en gemeenten.

De stad Hasselt kan uiteraard op om het even welk moment een autonoom stadsbedrijf oprichten en via dit bedrijf het Vlaams Huis aankopen. Het is de vraag of dit een oplossing kan bieden voor de ESR-aanrekeningen en bijgevolg het vorderingssaldo positief kan beïnvloeden. Het is niet omdat er wordt verkocht en er ontvangsten zijn dat dit zichtbaar is in de totale som. Er is een tegenboeking met plus en min, waardoor het resultaat nul is en er geen incentive is om de operatie door te voeren. Voor Vlaanderen zou het vorderingssaldo verbeteren, maar voor de lokale overheden zou het verslechteren, waardoor we geen stap vooruit zetten. Het autonoom stadsbedrijf moet een structuur aannemen waardoor het door Eurostat niet onder de sector overheid wordt gecatalogeerd. Dat is de uitdaging als de operatie zou doorgaan. Ik ben bereid om alles te onderzoeken.

Om na te gaan of een eenheid al dan niet tot de sector overheid behoort, moeten drie vragen worden beantwoord. Een: gaat het om een institutionele eenheid? Twee: is de institutionele eenheid een privé-producent, die dus niet onder toezicht van de overheid valt, of gaat het om een overheidsproducent? Drie: is de institutionele eenheid in handen van de overheid marktproducent of niet-marktproducent?

Een eenheid wordt door de ESR-regels als een institutionele eenheid beschouwd wanneer ze bij de uitoefening van haar hoofdfunctie zelfstandig kan beslissen – dus de besluitvorming aanstuurt op een autonome manier – en over een volledig autonome boekhouding beschikt. De overheidsproducent is een producent die onder toezicht staat van de overheid. Zeggenschap is hierbij relevant. Zeggenschap wordt gedefinieerd als de mogelijkheid het algemene beleid of het programma van een institutionele eenheid te bepalen door zo nodig hiervoor geschikte directieleden of managers te benoemen. Het bezit van meer dan de helft van de aandelen van een vennootschap is een toereikende, doch niet noodzakelijke voorwaarde voor zeggenschap.

Het onderscheid tussen marktproducent en niet-marktproducent hangt voornamelijk af van de vraag of economisch significante prijzen in rekening worden gebracht. In de ESR-95-regels wordt hiervoor vaak het 50-percentcriterium gehanteerd. Dat is ook het debat dat we voeren met betrekking tot Deurne of de BAM. Ook daar willen we

Van Mechelen

bepalen of het gaat over marktproducenten of niet-marktproducenten. Er wordt dus nagegaan of meer of minder dan 50 percent van de productiekosten via marktgegenereerde inkomsten wordt gedekt. Bovendien moet de betrokken speler een voldoende groot marktrisico dragen.

Zoals we dat al meermaals stelden naar aanleiding van de BAM-constructie, definieert Eurostat hierbij drie specifieke risico's: het bouwrisico, het beschikbaarheidsrisico en het vraagrisko. Men gaat ervan uit dat twee van deze drie risico's moeten worden gedragen door de instelling om als een echte marktspeler te worden erkend en niet met de overheid te worden geconsolideerd. Dit is het debat dat we ook bij de BAM voeren over de bouw van de Oosterweelverbinding. De vennootschap die dit gaat doen, kan aantonen minstens twee van die drie risico's volwaardig te dragen. Het is Eurostat dat nadien zal toetsen of er werd voldaan aan deze criteria.

Los van deze criteria moet worden opgemerkt dat Eurostat tegenwoordig elke verkoopconstructie steeds met argusogen volgt. Wanneer ik dit zeg, trap ik een open deur in. Denken we bijvoorbeeld aan de controle op de federale Belgacom-pensioenfondsoperatie. Dit wordt minutieus uitgevlooid. Daarbij gaat men vooral bekijken of die instelling die dergelijke transacties doet, zoals bijvoorbeeld vastgoedtransacties, ze wel degelijk als corebusiness tot haar activiteitenpakket rekent. Of gaat het hier over een speciaal vehikel, opgericht om dingen te doen die worden aangestuurd door de overheid? In dat geval gebeurt er meteen een herkwalificatie, wat ons vanzelfsprekend geen stap verder brengt wat het vorderingssaldo betreft.

Het is niet evident om ons in de plaats te stellen van de Eurostat-experts. De Vlaamse Regering wil echter niet het risico nemen een operatie door te voeren die nadien zou worden geherkwalificeerd. Momenteel is een interkabinettenwerkgroep deze operatie minutieus aan het bekijken. Daarbij rijzen twee belangrijke vragen. Er is de vraag naar de opportuniteit om een dergelijke transactie te doen met een gemeentelijk autonoom overheidsbedrijf. En als deze transactie als opportuun wordt beschouwd, komt ze dan tegemoet aan de budgettaire verzuchtingen van de Vlaamse Regering met

betrekking tot het gemeenschappelijke vorderingssaldo van de entiteiten in dit land?

Dit debat is niet ten einde. Als ik me niet vergis, kwam de interkabinettenwerkgroep nog op 8 november jongstleden bijeen. Daarbij werden een viertal mogelijkheden onderzocht en werden een aantal afwegingen gemaakt. Morgen komt de werkgroep opnieuw bijeen. We blijven alle mogelijkheden onderzoeken. Voor ons is niets heilig en alles mogelijk, op voorwaarde dat we onze budgettaire doelstelling behalen, conform de ESR-spelregels.

De Vlaamse Regering heeft iets meer dan een week geleden beslist om na Antwerpen nu ook Hasselt buiten de operatie te houden. Voor Antwerpen had de vorige regering beslist om, met het oog op de noodzakelijke uitbreiding van het VAC, een PPS-formule te onderzoeken. We zullen zien of de bevoegde minister terzake tot een voorstel komt. Ook Hasselt blijft dus voorlopig buiten de operaties.

We gaan op volle kracht door met voornamelijk twee gebouwen, namelijk het Consciencecomplex en de kantoorgebouwen van de Koolstraat, die momenteel conform de spelregels vastgelegd door de Vlaamse Regering via de PMV op de markt worden gebracht. Voor Hasselt zullen we in de loop van de volgende weken kijken hoe we daarmee omgaan. Mocht zich daarover een duidelijke visie ontwikkelen in de loop van de volgende weken, dan spreekt het voor zich dat ik naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen niet zal nalaten hierover een uitvoerige en zo transparant mogelijke toelichting te geven aan deze commissie.

De voorzitter: Ik neem aan dat u de uiteenzetting over de ESR-regels nu als gekende materie beschouwt voor de toekomst.

De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: Mijnheer de minister, uw uiteenzetting zal ons in de nabije toekomst nog wel eens van pas komen. Ik dank u daarvoor.

Is het correct te stellen dat men in Hasselt nog ver van huis is wat de geplande aankoop betreft? Ik meen immers te hebben begrepen dat het gebouw misschien niet te koop wordt gesteld. Daarover zou nog geen zekerheid bestaan. Mocht het wel worden verkocht, dan betwijfel ik of er zal worden voldaan

Boutsen

aan de normen waarover u het had. De kans lijkt me zeer klein dat dit een oplossing zal geven, zowel voor de begroting als voor het waarmaken van de droom van de stad Hasselt.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik sluit op dit ogenblik niets uit. Hasselt is nog altijd mee opgenomen in het algemene kader van de verkoopsprocedure. Ik heb de commissie duidelijk gezegd dat we de opbrengst willen realiseren in twee begrotingsjaren, een deel in 2004 en een deel in 2005. We hebben daar dus wel wat flexibiliteit. Bij dergelijke belangrijke en voor sommigen misschien gevoelige transacties zijn we het onszelf echter verschuldigd om alle mogelijkheden te onderzoeken. Ik wil dat ook doen. Dat was mijn engagement tegenover de regering.

Maar we mogen het basisuitgangspunt van de Vlaamse Regering niet uit het oog verliezen, namelijk dat we het zelf bezitten van kantoorgebouwen niet als de kerntaak beschouwen van de regering, die voor ontelbare andere uitdagingen staat, vooral op het vlak van infrastructuur nodig voor economische ontwikkeling. Dat zijn keuzes die we bewust maken. Mochten we niet opereren in het kader van het stabiliteitspact, dan zou deze vraag zich gewoon niet opdringen. Onze schuldgraad is immers extreem laag. Maar Vlaanderen maakt deel uit van de optelsom van de entiteit 2, dus van alle gemeenschappen, gewesten en lokale overheden, samen met de federale overheid en de sociale zekerheid, waardoor we een engagement hebben. We hebben ons steeds bereid verklaard die verbintenis na te komen, niets meer en niets minder. Dat is de discussie die vandaag bezig is. Dit wordt vervolgd. Maar de bedoeling is wel degelijk onze budgettaire doelstellingen te halen.

De voorzitter: De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: Stel nu dat de stad Hasselt op de proppen komt met een constructie die voldoet aan de doelstellingen om dit te verwezenlijken. Lijkt het u dan onmogelijk dat de Vlaamse overheid een soortgelijke constructie zou opzetten?

Minister Dirk Van Mechelen: Als u mijn toelichting en mijn verwijzing naar het Sopima-verhaal goed hebt begrepen, dan zult u begrijpen dat een

dergelijke door Vlaanderen opgezette constructie meteen zal worden afgeschoten door Eurostat. Dit kan niet, want dan is dit geen economische transfer die valt onder de huidige regelgeving van Eurostat.

Er zal moeten worden aangetoond dat de constructie met een gemeentelijk autonoom overheidsbedrijf daar wel onder valt. We toetsen dit nu parameter per parameter en vragen dat men dit nu invult. Daarnaast wordt de opportuniteit om een dergelijke transactie te doen, onderzocht. We zijn het onszelf verschuldigd om een zeer duidelijk antwoord te geven op deze vraag. Dit vergt een zeer technisch onderzoek. Als het resultaat daarvan negatief is, dan zal ik de transactie niet laten plaatsvinden. Ofwel doen we een transactie conform de spelregels, ofwel doen we ze niet. Maar ik ga geen transactie doen waarvan ik op voorhand weet dat ze door Eurostat zal worden geherkwalificeerd. Dit heeft immers geen enkele zin.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.36 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

